

8. 7. 2011
číslo 7
ročník 13

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník
Vychází v Sobotce během 55. ročníku festivalu Šrámkova
Sobotka, od 2. do 9. 7. 2011. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123,
160 00 Praha 6, IČ 26674122.

Redakce: Anna Buchalová, Vojtěch Diatka, Barbora Etlíková,
Jakub Freywald, Markéta Hájková, Antonín Handl, Eliška
Churaňová, Radek Ocelák, Jan Prokopius, Vít Prokopius, Mi-
chal Sedláček, Tereza Šmejkalová, Tomáš Tkáč, Kateřina Ve-
selovská

www.splav.cz
splav.redakce@gmail.com

Evidenční číslo MK ČR E 15812

Assassin v Sobotka città

Cílovou skupinou pro festival je mimo jiné i mládež. Rok se s rokem sešel, ponorka doplula do vod zdejších tak jistě jako losos domů, Splav! sčítá převržené veslice a statisticky zpracovává i svá vlastní cvaknutí. Pomalu se blíží konec festivalu. Významné účty, oblíbená lidská činnost, patří k akcím, jako je tato, asi jako klasické páteční hádky k pořadu *Prostřeno!*. Ať už jde o přestřely slovní nebo ty znatelně mrazivější po vzoru charismatických italských Corleonů, jedno mají společné: jsou prostředkem k pročítání vzduchu v zájmu zachování opravdového i falešného přátelství. Proč falešného? Mafie totiž používá pro posouzení kvality upřímnosti a věrnosti výmluvná kritéria.

Pokud zůstaneme u příměru k sicilskému koloritu, je nutné si představit Sobotku v žáru slunce, dýchající a zároveň škrcenou principy vendetty (polibek smrti), omerty (zákon mlčení) a výstřední letorou účastníků. Jsou svázáni se svou familií v čele s kmotrem (oslovujeme don/dona). Červeným kohoutem zapalujícím doutnající nevraživost může být boj o moc v jednotlivých klanech, praní špinavých článků, nelegálně získané a znova investované investigativní informace a špatná organizace dodávek zboží, hantýrkou označovaná jako tzv. *picání* – výpalné rafinované pašované v krabicích s italskou trikolórou.

Přijetí do rodiny konané v potemnělé sále funkcionalistické budovy je podmíněno absolvováním mystického obřadu. Tři kapky krve kanoucí z prstu eléva na svatý obrázek doprovází sborové prohlášení: „Žádné mučení nás nepřiměje ke zradě. Naše tělo i duše náleží rodině!“ Výuka bojových umění, specifická pro každou rodinu, následuje posléze.

Předpokládám, že v prvé řadě mají účastníci festivalu, jehož pravé poslání je kryto vznešenou myšlenkou, spadeno na redaktory Splavu. Přece jenom má tato rodina Chiuse! v čele s noblesní donou Annou Martello pod palcem zpravodajské kanály. Právě kvůli manipulaci se zdroji si rodina proti sobě soustavně poštívá rodiny ostatní. Není ovšem vyloučeno, že symbolickou likvidaci přisluhovačů jednotlivých kmotrů by si potají přály i tyto navenek mírumilovné rody. Tendence tohoto typu byly již ostatně pozorovány. Někteří jedinci již obrazně řečeno spí s rybami.

Podhoubí bojovnosti přeje lsti, puntičkářství, intrikám, oblekům a pokerovým turnajům. Exekutiva předbíhá legislativu o celou jednu délku. Soudnictví pak jen smutně přihlíží všem křivdám, až nakonec kapituluje úplně. Mějte oči na stopkách, protože mafie koná pod štítem hesla „Questa guerra è cosa nostra“ – Tohle je naše věc!

Madrina Boschetto [bos' keto]
Markéta Hájková

Stalo se ve čtvrtek

Stalo se září. Někdo to rád horké, Hadži naopak studené. Prezident vysvětlil Petře, jak to hrát příště. Zítra už bylo. Nebylo jídlo. Vyšlo najevo, že Zdeněk Smrký šel v mládí pěšky do Sofie. Pyrrhos hobloval Andromaché. Přišla kouzelná igelitka, letos v doprovodu krabice. Zemřel Josef Suk. Dorazilo několik pohlednic od jistého O. J. V redakci opět proběhly travesti orgie, tentokrát ovšem bez vraždění dítěte. Dítě se pouze věšelo. Na zahradě se bli(?)kalo. Harry Potter měl premiéru. Sazeč zmizel, elévka taky. Jednou z nových památek na seznamu UNESCO se stal Rum.

Old Boy (2003)

P Náš v řadě druhý výlet do Jižní Koreje bude o něco pochmurnější. *Old Boy* Park Chan-wooka je, přinejmenším v určitých kruzích, jedním z největších asijských hitů posledních deseti let. Poměrně komplikovaný thriller spojuje několik žánrů a notně čerpá z exotičnosti prostředí a exotického, „typicky východního“ (potvrzuje firma Opravdový Orient a osobně předsedové Jackie Chan a Quentin Tarantino) mixu melodramatu a brutality.

Opilý třicátník zmizí na cestě ze záchytky a probere se v cele, upravené jako hotelový pokoj. Má relativní pochodlí, dostává jídlo, má televizi, ale nikdo mu nechce říci, proč a kým je držen. Časem (po několika měsících) má jen jedinou otázku – jak dlouho ještě bude uvězněn? Asi by mu v danou chvíli nepomohlo, kdyby mu bylo sděleno, že to bude patnáct let.

Roky tluče do zdi, cvičí a žije jedinou myšlenkou: najít svého vězniče a pomstít se mu. Pak je jednoho dne propuštěn a zcela odvyklý společenské interakci se vydává do ulic. Brzy zjistí, že tato zlá hra ještě zdaleka nekončí a že na jejím konci se bude muset rozpomenout na věci, které z paměti dávno vytěsnily.

Old Boy je film dostatečně inteligentní na to, aby obhájil své místy krkolomné dějové zvraty a občas mírně nechutné ochutnávky z kuchyně Opravdového Orientu. Formálně je velmi propracovaný, plný efektních montáží a komplikovaných kamerových jízd. Hudební složka je inspirována klasickými žánrovými snímky, často filmy noir. Režiséra, již známého díky filmu *Sympathy for Mr. Vengeance*, posunul mezi žádané hvězdy mezinárodních filmových festivalů. Sám *Old Boy* získal např. cenu poroty na festivalu v Cannes.

Antonín Handl

Také na kulturném
festivalu
je třeba
oddělit
zrno od plev!

PROGRAM

10.00 sál spořitelny

PhDr. Petr Janeček: Mytologie globalizovaného světa: městské mýty a legendy pohledem slovesné folkloristiky

Přednáška

Vstup zdarma

15.00 Humprecht

Koncert pěveckého sboru Orfej

Vstup zdarma

16.00 Šrámkův dům

David Drábek: Koule (2010)

Poslech rozhlasové hry

Vstup zdarma

17.00 zahrada Šrámkova domu

Prezentace nakladatelství Plot
a autorské čtení Petra Janečka

Vstup zdarma

19.00 sál spořitelny

Večer dílen 2011

Vstup zdarma

22.00 malý sál sokolovny

Učitelská dílna 2011

Vstup zdarma

22.00 Šrámkův dům

Old Boy (Park Chan-wook, 2003)

Filmová projekce

Vstup zdarma

POZOR, ZMĚNA! Večer dílen dnes začne už v 19.00.

Těšíme se na vás!

JÍDELNÍČEK

Zdá se, že dnes, počínaje obědem, bude fungování jídelny v plné míře obnoveno. Doufejme, že tomu tak bude. Omlouváme se za výpadek a děkujeme za pochopení.

Oběd

Zeleninová polévka s kuskusem

Holandský rízek, Brambory, zelný salát

Večeře

Těstovinový salát s kuřecím masem

Kolik máme Libuší?

Recenze Doc. Ladislava Lederbuchová vzala ve své přednášce *O Přemyslovi a Libuši v různých literárních interpretacích* posluchače na exkurzi po různých literárních zpracováních pověsti o Libuši a Přemyslovi. Přednášející si na úvod vymezila termín pověst jako fiktivní vyprávění, které se odkazuje k realitě – ke skutečným místům nebo osobám. Tato definice se pro účely přednášky velmi hodila, neboť jsme se věnovali proměnám jedné konkrétní pověsti v čase. Reálné místo vesnice Stadice u řeky Bíliny a polomytické postavy Libuše a Přemysla zůstaly během historického exkurzu stejné, zatímco se neustále měnilo fiktivní vyprávění vztahující se ke svému reálnému podkladu. První zpracování v Kristiánově legendě obsahuje pouze prostou fabulaci, kde je Libuše „nějakou hadačkou“, která začalo hrad Praha a kterou si vezme anonymní oráč. Cestou k nejznámějšímu zpracování této pověsti v podání A. Jiráska pověst postupně bytňela a různí autoři rozvíjeli různé motivy. Kosmas už píše o Libuši a Přemyslovi. V Dalimilově kronice přibývá vlastenecký rozměr celého příběhu, což se dobře ukazuje na Libušině prohlášení, když varuje lid toužící po mužském panovníkovi: „Ne přejte si cizozemce.“ Hájkova kronika ještě více zdůrazňuje mystičnost Libuše jakožto věštkyně. Jirásek provedl osobitou syntézu. Co se týče fabule, nechal se inspirovat Hákem vypravěčem a ve velké míře zdůraznil státotvornost této pověsti.

Moderní zpracování se nesou na vlně travestie. Kolářova verze zesměšňuje pohnutky jednajících postav, vznětenost, mytičnost i státotvorný nádech této pověsti. Jeho Líba se tak nakonec vdá za toho svýho. Další Krejčího Libuše si i po svatbě sem tam „něco šlehne“ a vyvěští komunismus i nacismus. Důležité je zmínit, že Kolářova verze sice na první pohled vypadá, že je namířena proti Jiráskovi nebo jeho pověstem, ale ve skutečnosti se spíše strefuje do jejich politické interpretace. Zdeněk Nejedlý totiž za minulého režimu stanovil Jiráskovo dílo za vzor pokrokové literatury, což bylo Kolářovi trnem v oku.

Doc. Lederbuchová měla bohužel celou přednášku napsanou. Říkám skutečně bohužel, protože téměř celá přednáška byla čtená. Přednášky by dle mého názoru měly mít přidanou hodnotu oproti kapitolám z knih, kterou je intonace mluveného projevu. Rozmanitější intonace mluveného slova mnohem lépe udrží posluchačovu pozornost. Vezmeme-li v potaz delší trvání této přednášky, projevila se absence spontánnějšího mluveného projevu mnohem výrazněji.

Vojtěch Diatka

lostínu užitné části zahrady vystupují nezřetelné tváře dlouhé řady předků. Pohled se vrací do popředí: zašlá matérie cihlového obrubníku přechází ve voskovité plochy rozchodníků s růžicovitýma očima, tu a tam do tvořené skvrnou mateřídoušky. Drátěné pletivo je po zastřeno zvrstvenou drapérií sylačců a hrachorů. Ze záplavy odstínů a struktur se postupně vynořují další a další druhy: tu plamenka, tu zvonek, tu aksamitník, tu lilio; v pozadí možná šanta, možná verbena. Po zdech šplhá temné psí víno; nad udatnovými trsy a trubicemi bohyšky se třepetá bělásek. Zahrada se rozevírá a vytrácí do ztracená jako fraktálový obrazec. Bzučí včely; zpoza skupiny narezlých sudů občas tiše zasténá pomalu přecházející slepice. Zatřepetání ptačího křídla; po obloze se přesouvají oblaka. Vánek čechrá trávě její skořicové chmýří.

Pokaždé, když tudy jdu ještě nebo již za světla, se na chvíli zastavím a pozoruji. Snad si i ostatní z naší generace ochutnávačů našli nebo najdou na Sobotce něco, co jim nebude zatěžko dojist až do konce. Bude to znamením, že snad ještě nejsme úplně ztraceni.

Tereza Šmejkalová

Vážený přípravný výbore,

Xpozemika rádi bychom malou poznámkou vstoupili do agistické debaty mezi vyprázdněnými tradicionisty a prázdnými novátoři za nás, kteří jsme v životní trajektorii někde na půl cesty k zrechlé konzervě. Letos si nelze nevšimnout přítomnosti vyššího množství dětí různého předškolního věku. A tak se ptám: kde je předškolní tvůrčí dílna? Nebo je snad festival určen jen pro studenty VŠ a důchodce, a Husákovy děti nech' zůstanou doma? Protestujeme!

Ondřej Černoš (fot) a Lukáš Novosad (fogy)

Veřejné pokání

Xerrata S pokorou se omlouvám všem posluchačům čtvrtéční přednášky, docentce Lederbuchové a zejména spisovateli Juraji Červeňákově za zkrat, který mě přiměl nahlas dehonestovat jeho jméno! Způsobil, že jsem zaměnila jeho osobu s oprávněně kritizovaným brakovým grafomanem Hostiňákem!

Chybující Blanka Rozehnalová

Labyrint světa a ráj srdce

Recenze Život s internetem nás proměňuje, ať chceme nebo ne. Na sobě i okolí pozorují rok od roku sílící tendenci různé body festivalového programu pouze ochutnávat: nakouknout, zjistit, „o čem to je“, případně „jestli je to takové, jak si myslím“, a uspokojeně odejít. Není to tak úplně naši vinou. V rámci práce (a zabíjení času ostatně také) na internetu je nutné zpracovávat obrovské množství dat, rychle vyhodnotit, pod kterým odkazem se může skrývat potenciální poklad, a jediným kliknutím zapomenout na ty ostatní. Poctivě si odsedět i ty zdánlivě nudnější či přímo špatné věci už zřejmě umějí pouze starší ročníky, a vlastně je mi to docela líto. Když si poslechnu jednu a půl písničky od Fidle, vyhodnotím to v souladu se svým očekáváním i informacemi od kolegů jako nudné lidovky a zmizím, dává mi to právo si myslet, že už o Fidli vím úplně všechno? Byl můj odchod ze Záhořova lože uprostřed úvodního zběsilého veršo-vrzání projevem racionálního nakládání s časem, nebo nechopnosti přeladit na cizí vlnu a pokusit se o vcítění? Je normální, že nemám ráda Solnicu nejen proto, že tam v případě požáru hrozí ušlapání, ale i proto, že neumožňuje nepozorované a nerušivé příchody a odchody? Máme vůbec šanci navazovat skutečná přátelství, jestliže zdánlivě neperspektivní osoby odkopneme po první ochutnávce a nepoznáme, že se pod slupkou podivína skrývá hodnotný člověk? Nepřipravujeme se tímto letem světem přístupem o věci, které jsou v životě opravdu podstatné?

Cestou mezi redakcí a sokolovnou každodenně míjím smradlavý kanál, odložené pracovní pažení, bílé svíce yukky, sedimentární textury v železitém pískovci, dva velké smetanové psy, plácek, kde dříve býval oměj, opravený nebezpečný balkon – a krásnou zahradu.

V pohledu od severu zahradu uvozuji popadané nezralé špendlíky (ještě tak měsíc a z chodníku začnou stoupat alkoholové výpary) a rozechvělý zástup lilkovitých, ověšený světélky i lampionky zároveň. Obejdeme-li roh, tu na nás zahrada teprve dýchne svou krásou a lehkou trnkovskou zanedbaností naplno. V předním plánu temné lila svislice střapatých šuškard; jejich motiv mnohonásobně opakují stupňovitě stoupající růžové, bílé a fialové laloky vlčího bobu. Důstojnou vertikalitu bobovitých rozjasňují terčíky ohnivých rudbekií a zlatých měsíčků; holé stonky harmonicky doplňují přeslenitou členitost lupin. Podle listů lze v poklidných zelených postavách, shlucích a útvarech tušit slunečnice, vratiče a chryzantémy; představa barev a tvarů jejich zatím nepřítomných květů prohlubuje pozorování až k závratí. Oranžová, růžová, modrá; uspořádané řádky a prolínající se trsy. Různé odstíny zeleně: nažloutlá salátová, svěží mařinková, temně lesklá břečťanová. Nedorečené listy jedlých lilkovitých spolu s ostrůvky jahodníku oživují v myslí zapomenuté chuti venkovských pokrmů; z po-

Ladislava Lederbuchová: Mýty ve společnosti, společnost v mýtech

Co podle vás přinášejí mýty dnešní společnosti? Jak přesně „oživují naši kulturní paměť“?

Mýty, zejména ve zpracování autorském, vyjadřují i konkrétní hodnocení, neboli autorský postoj k původnímu příběhu mýtu. Já jsem se ve své přednášce snažila naznačit, jak je naše vnímání pověstí a mýtů pod tlakem interpretací devatenáctého století. Urvárení národního vědomí a identifikace s určitým národním celkem jsou iniciovány znalostí mýtu. Je to něco, co nás spojuje – původní kulturní kořen. Tohle vědomí je pro postmoderního člověka nesmírně podstatné.

Doc. Ladislava Lederbuchová

Téma Libuše a Přemysla bylo v literatuře zpracováno mnohokrát. Která jeho podoba by podle vás měla být v čítance pro základní školy? Šmídova „lidská“ Libuška, nebo personifikovaná bohyně z Kristiánovy legendy? Nebo nějaká jiná?

Dala bych tam úryvek z Jiráska, což jsem udělala ve svých čítankách (důvod jsem uvedla v odpovědi na první otázku), a paralelně jsem tam dala novodobý překlad *Rukopisu zelenohorského* – úryvek pojednávající o Libušině soudu. Myslím si, že žák osmého nebo devátého ročníku ZŠ je schopen pod dobrým vedením učitele porozumět významům *Rukopisu zelenohorského* v kontextu devatenáctého století. Jirásek je nahlížen jako realista, ale právě v souvislosti se zpracováním pověstí se jedná o poetiku novoromantickou předjímající dekorativismem secesi. Žáci by se měli seznamovat i s tímto druhem autorského stylu.

Vašíčkovo představení *Neklan.cz* je představením pro děti, které zpracovává látku starých pověstí českých. Jaký efekt podle vás má toto představení na dětské diváky? Přináší něco jiného než motivaci k přečtení knihy? A přináší vůbec něco takového?

Já si nemyslím, že jediným záměrem autorů té hry bylo, aby si děti otevřely knihu. Drama je svébytný umělecký druh, a pokud dětský divák byl připraven na představení a pokud je vnímatelný, tak si z toho odnesl poznání pověšťové látky, respektive příběhu pověsti *Lucká válka*. Záleží na učitelově přípravě žáků na představení a záleží také na tom, jak má učitel čas se věnovat dětem po zhlédnutí hry.

Pověst definujete jako fiktivní vyprávění, které odzakuje k realitě – ke skutečným místům nebo osobám. Na velmi podobném principu je založen bulvár. Je podle vás vysoká čtenost bulvárního tisku dokladem toho, že se neobejdeme bez pověstí a mytů?

Určitě. To jsou novodobé mýty. Kolem určité osobnosti se vytváří mýtus, vlastně fáma. Ve vyprávění hraje ta osobnost důležitou úlohu a vypravěč, respektive novinář, doplňuje různé smyšlenky o té osobnosti nebo události, v nichž se ocitla, které už s realitou nemají co do činění. Bulvár je velmi úspěšně schopen vytvářet novodobé mýty. Společnost naslouchající těmto informacím je ochotna jim věřit a zaměňuje fikci za realitu, což je oboustranně škodlivé.

Vojtěch Diatka

Schreier známý i neznámý

Recenze I přes to, že sluníčko začíná na území Sobotky pomalu zvyšovat teplotu a sály, kde se konají představení či přednášky, občas skýtají nepříjemnou past v podobě dusna či vydýchaného vzduchu, sešel se na odpolední přednášce Mgr. Zdeňka Smiřického příjemně početný zástup lidí, již dychtili po hudebně-historických poznatkách. Na programu byla přednáška o životě a díle polozapomenutého barokního skladatele, učitele a dřevohostického rodáka Josefa Schreiera. Šíření osvěty o této osobě je jakýmsi vlastním dítkem muzikologa a doktora filozofie Jana Trojana, jehož můžeme považovat za znovuobjevitele Schreierova díla, a právě výše zmíněného historika a učitele Zdeňka Smiřického, jenž se v posledních dvaceti letech stará o uvádění skladatelových prací mezi širokou veřejnost.

Náplní přednášky bylo stručné představení osobnosti Josefa Schreiera, příběh jeho znovuzrození díky soustavné muzikologické práci Jana Trojana, ale na pořadu dne byly i těžkosti a hoře, které skladatel „zažívá“ při poněkud problémovém protlačování svého díla do koncertních síní. Jakožto nejdůležitější a zásadní dílo autorovy tvorby (alespoň té dochované) byla představena *Missa pastoralis in C boemica*, která je ojedinělá především míšením latinského a českého textu, u něž navíc shledáváme prvky valašského nářečí. Slovy těžko vyjadřovat jakoukoliv hudební myšlenku, a tak nám byl promítnut

člověk vydrží a poslouchá to, tak zjistí, že co se jeví stejně, stejně není. Ty odchylky jsou tak jemné, že mu jemným způsobem otevřou vnímání. A najednou člověk začne vidět skrze ten stereotyp a prohlédne, že to není stereotyp. Toto prohlédnutí je překvapující, otevře se zase jiná vrstva osobnosti. Ten princip není intelektuální ani nový, je zakořeněný v etnických kulturách. Co se tady považuje za tvorbu, za akt síly a vůle, která se rozhodne a v tu chvíli něco vytvoří, se tam stává spíše principem, jak navodit stav vědomí, ve kterém to dílo přijde. Tam se to ovšem nepovažuje za dílo, ale za nějaké setkání se světem. A to je asi ten zásadní rozdíl. Pro západního člověka je toto přicházení věcí velice obtížné, protože spěcháme a není čas čekat, až věci přijdou.

Je pro vás hlas významový kanál, nebo spíš další hudební nástroj?

Je to další nástroj velmi výrazně, zároveň je tam řeč, ve svých různých podobách, jako je uchopitelný význam nebo příběh, a potom něco, co bych nazval předčeří, putováním pozpátku ke shlukům zvuků a slabik, které pojmenovávaly něco, na čem se lidé teprve shodovali. V mateřské řeči máme tuto předčeř, se kterou třeba slyšíme nějaký neznámý jazyk, nerozumíme mu, ale slyšíme, že tam je nějaký význam, jenže celý zabalený tím tajemstvím. Je to soubor zvuků, kterých se člověk chytá, soustředí se na ně. Jako by poslouchal ovečku, když bečí. A je zajímavé se na naši mateřštinu podívat také tímto způsobem.

Na své desce *Ora pro nobis* z roku 2009 jste vykročili některými písničkami výrazně jinam, než jak jste doposud tvořili. Jak sám chápete tuto změnu a jak to přijalo publikum?

Publikum to přijalo různě. Někomu se změna zalíbí, někoho otráví, ale je to pokus rozšířit si tvůrčí pole, se kterým se dá pracovat. Máme například umělecké formy, které jsou tak ustálené a očekávané, že je můžeme nazvat kyčem. Ale když se na to podívám jako na jeden nástroj, druh určité předčeři, shluky zvuků, je to něco, co je možno použít jako fasetu do pomyslné mozaiky. Použijete tenhle ustálený tvar, hotovou, očekávanou formu pro svůj určitý záměr. Taková, řekl bych, avantgarda na druhou, nebo odmocnina z avantgardy. Od ní očekáváme něco nezvyklého, a toto naopak znamená použít netradičně něco, co je velmi očekáváno a dokonce odsuzováno.

Jak se díváte v dnešní situaci na hudebním trhu na distribuci svých desek? Cítíte se poškozován nelegálním kopírováním?

Ne, nemyslím, že by mě něco poškozovalo. Zajímavější je, že ta nabídka je dnes tak veliká, díky stahování z internetu, nabídka velmi dobré hudby, a je to zajímavá situace. Lidský život by nestačil na to si to všechno poslechnout.

Radek Ocelák, Tomáš Tkáč

Kytara řeka

Recenze Horký čtvrtý zakončilo v zahradě výtečně zvolené nokturno, koncert Oldřicha Janoty, poměrně málo známého na to, že jde o jednoho z nejpozoruhodnějších „mužů s kytarou“ z generace dnešních šedesátníků. Část publiku odešla někdy v průběhu, a není to myslím v tomto případě špatně. Janotovy jednotlivé písničky i celé vystoupení lze přirovnat ke klidné tekoucí řece; kdekoli se do ní lze položit a dostatečně splavenou ji kdekoli opustit. Prameny a ústí leží stejně daleko mimo Sobotku.

Po trochu rozpačitém politickém úvodu začal Janota svou sérii dlouhých, meditativních skladeb, „zvukových pohlednic“ z českých míst. Text, je-li jaký (obvykle s přírodními motivy, autorova intimní svázanost s krajinou je patrná; zřetelná je také inspirace vírou) v nich na sebe nestrhává příliš pozornosti, často přechází v asémantické „mantry“; opakování jednoznačně vítězí nad překvapením. Janota je mezi písničkáři vynikajícím kytaristou a kytara je tu hlavní (byť jsou na internetu ke slyšení i herně propracovanější jeho kusy, než včera zazněly). Proudem s minimálními přeryvy pokrývá dlouhé plochy, nejde vlastně příliš o formu písničky – vlnění je drobnější, než aby utvořilo cyklus slok a refrénů. Bití zvonu o jedenácté vstoupilo do tohoto večerního zklidnění sice mimo rytmus, ale zcela nerušivě. Zásadní proměnu přinesl pak příladek, píseň již z konce 70. let, oproti všem předešlým (jemně vybrnkávaným) hraná s větší razanci a jevíci ještě zřejmou krylovskou poetickou inspiraci.

Radek Ocelák

Oldřich Janota: Přicházení věcí

Rozhovor Kopírováním textů, které nedá mnoho práce, se po internetu rozšířila vaše charakteristika coby „přemýšlivého solitéra s kytarou“. Souhlasíte s ní? Je vaše tvorba jakousi intelektuální konstrukcí v ústraní?

Určitě, svět, ve kterém žijeme, má různé vrstvy a jedna vrstva je ta intelektuální. Ta k tomu taky patří, dokonce neodmyslitelně, a mně je příjemné ji používat.

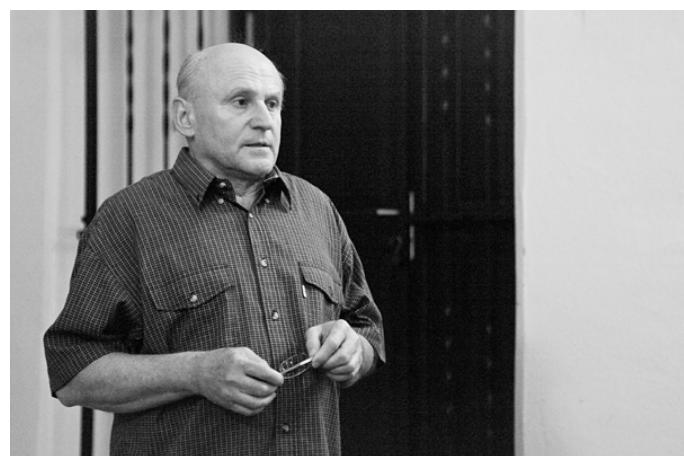
A převažuje?

Asi docela jo, chtě nechtě.

Asi se nespletu, když řeknu, že důležitým principem vaší hudby je meditativní opakování. A když se jednou začne opakovat, jaký je ten impuls, kdy přestat s opakováním, kdy skončit?

V opakování je monotónnost, zároveň ale ne tak úplně, protože pokud neopakuje stroj, ale člověk, tak to nezopakuje nikdy přesně stejně. Vznikají tam drobné odchylky a najednou se zjemňuje vnímání, protože když

záznam této skladby – a to přímo z jednoho z nejvýznamnějších hudebních center Evropy, z Vídně. Mše zde byla provedena na Vánoce v roce 2004 v chrámu sv. Karla Bartolomějského a veliký úspěch celé akce znamenal, že snaha vynaložená na uvedení díla se rozhodně vyplatila. Audiovizuální kvalita byla na přijatelné úrovni, mohli jsme si tak vychutnat ukázku tří částí mešního cyklu. V *Kyrie* mě zaujal způsob, jak bylo rytmicky a melodicky nakládáno se slovem *eleison*. Jako bych slyšel divoké halekání ve valašské lidové písni. Nejsem si jist, zdali jsem takové odvážné zacházení s liturgickým textem kdy slyšel. Výše zmíněné české texty pak dostaly svůj prostor především ve zbývajících dvou částech ukázky, jimiž byly *Gloria* a *Credo*.

Mgr. Zdeněk Smiřický ví, zač je toho loket

Zdeněk Smiřický se pak v krátkém intermezzu za pomocí moderních technologií zdvojil a nechal na plátnu promítat svůj rozhovor s Janem Trojanem, díky kterému bylo možno doplnit si chybějící faktografické informace ohledně Josefa Schreiera. Třetí promítání pak obsahovalo záznam z koncertu ve skladatelově rodném městě. *Missa solemnis*, jejíž nahrávka pochází z roku 2008, kdy pod taktovkou dirigenta Marka Čermáka skladbu provedl sbor Musica figuralis, nabízela opět silnou inspiraci valašskými hudebními motivy.

Malá osobní poznámka na závěr: Tato přednáška byla mou první zkušeností s osobností Josefa Schreiera a tento skladatel si podle mě rozhodně nezaslouží upadnout v zapomnění. Doufám, že budu mít někdy možnost zhlédnout jeho žertovné operety, které by mohly skýtat mnoho zajímavých a netradičních prvků. Rovněž jsem snad zaslechl zprávu o možném uvedení Schreierova díla v Brně, což bych jako tamější student velice ocenil.

Tomáš Tkáč

Pozor, hlášení:

Recenze Na vědomost se dává, že včerejšího dne, sedmého července léta Páně dva tisíce jedenáct, sešlo se na zahradě domu Šrámkova dvanáctero dobrovolníků z řad jak neurvalých pisálků, tak i jiných návštěvníků kraje soboteckého. Tito odvážlivci rozhodli se poměřiti své taktické dovednosti v zábavné disciplíně, kterou jest tak zvaný „Boj o pizzu!“. V prvních třech kolech sešlo se na podiu vždy po čtyřech statečných, kteří obratným manévrováním snažili se tah po tahu ze hry všecky soupeře vyřaditi či do pasti zatlačiti. Když ve kole posledním sešla se šťastná trojice postupujících, zákeřná pro ně byla přichystána past – nikoliv hlavou, ale rukama zvítěziti měli. Vynalézavosti příliš prostoru se nedostalo, a pokud, skončilo to katastrofou, tudíž ze dvou kandidátů zvítězila velice těsně, snad o několikero milimetrů, šampionka s největším talentem pro improvisaci. Ta se ve večerních hodinách dočkala slíbeného pokrmu dle tajného italského receptu, dovezeného až z dálného Jičína. Tímto děkujeme všem zúčastněným.

Jakub Freywald

Doufejme, že pizza putovala do správných rukou

světců. Poté sledujeme divadlo na divadle v principu připomínající Shakespearovy řemeslníky ze Snu noci svatojánské. Linearita děje je často narušována množstvím nejrůznějších zcizovacích efektů, gagů (štěpení polínka ve dví, při kterém se mění symbolika rekvizity), hudebních vložek (vtipná je zejména hra na pivní láhev) a narrážek na barokní operu Antonia Bioniho, jejíž libreto se stalo předlohou textu. Odbočky se často realizují právě v jazykové rovině, vznešenou mluvu libreta střídá jadrné „vole“. Pečlivě vystavěné jednotlivé výstupy však odpoutávají pozornost od příběhu, ze kterého tak divák pochopí jen dílčí pasáže (např. protrahované rozhodování o osudu dvou chlapců), jako celek je ale nesrozumitelný.

Andromaché

Hereckými výkony se Geisslers Hofcomoedianten dávno neřadí mezi amatérské soubory (většinu aktérů ostatně tvoří absolventi DAMU), co do kvality za nimi nezaostává ani „zpívající model“ Jana Klugarová, která jednak interpretuje části původního operního partu a jednak jimi zároveň komentuje děj, k čemuž využívá především dynamiku a odmlky. Propracovaná je také pohybová stránka inscenace, například přesné načasování fází ve scénách, kdy se máchá sekerou.

Kukští jsou ceněni pro svou objevnou dramaturgií a snahu přiblížit staré texty současnemu divákovi, najít v nich sdělení, které mu bude blízké i dnes. Obvykle tak činí inovativně, s humorem i s úspěchem. Jejich *Andromaché* je ale spíše rozvinutou anekdotou, nekompletním vyprávěním, na které se dobře kouká, ale jehož smysl a důvod mi zůstává utajen.

Kateřina Veselovská

kon „zpívající modelky“ Kristýny Šrolové, která se po-starala o gradaci napětí v hned několika momentech děje, i když její intonace by občas ve vyšších polohách potřebovala malinko podepřít. Celkově představení svým hudebním charakterem v mých očích stouplo, protože mu muzika dodala rámcem a konkrétní svéráznou, mně příjemnou, podobu.

Co se hereckých výkonů týče, pokud nejde o vyloženě slabé herce, stojí můj výsledný dojem zpravidla na sympatiích ke každému jednotlivci na jevišti. Jaká proto škoda, že konkrétně s představitelkou Andromaché jsem za celou hodinu nenašla úplně společnou řeč (přesto, že Katerinu Bohadlovou ctím pro její literárně-vědeckou a překladatelskou činnost). Co mi ale vadí za všech okolností a bez výjimek, to je laciný humor, který je chorobou postihující mnoho v Sobotce hostujících divadelních souborů a který se i včera chvílemi vloudil mezi dramatické dialogy. Jediným momentem, kdy mi koutky pubertálně cukaly výjimka, byl okamžik, v němž Pyrrhos doslova ohobloval Andromaché opřenou o truhlavskou kozu, a tajně jsem autora zpracování podezřívala, že nejprve vymyslel tu konkrétní humornou scénu, na kterou vzápětí narouboval celou inscenaci. Neodcházela jsem tedy rozčarovaná, nýbrž vcelku příjemně pobouřená.

Závěrem podotýkám základní pravidlo herce, které si pamatuji ještě z dob, kdy jsem hrála divadlo jako dítě: zády k publiku se nemluví, vážení!

Anna Buchalová

Andromaché březovým polenem

Recenze Soubor Geisslers Hofcomoedianten Kuks, jehož název odkazuje ke jménu slavného divadelního principála hraběte Šporka, se ve své dramaturgi orientuje na období baroka, z povahy věci tedy často pracuje s hagiografickými a mytickými náměty (viz původně avizovaná inscenace *Ani muk! Nepomuk!* nebo např. *Pražské legendy*). Pamětliva čerstvého zážitku z divadelně-interaktivní výstavy tohoto souboru věnované svatému Ambrožovi, osvěžila jsem si pro jistotu znalost mýtu o Andromaché předem. Inszenace mi však znovunabyté znalosti neupevnila, naopak je spíš roztržila.

Geisslerovi komedianti totiž vyprávějí už tak komplikovaný příběh z řecké mytologie velmi neuspořádaným způsobem. Není asi náhoda, že si na začátku „nařežou“ mýtus na kusy – březová polena (se kterými scénografie v rámci drobných přestaveb po celou dobu důsledně pracuje), vypráví se skutečně poněkud neotesaně. Do děje nás uvede postava Apollónova věštce Helena, který rozdá hercům role spolu s nástroji připomínajícími atributy

Povídání o Tenguovi a obrkočce aneb japonský vs. český mýtus

Recenze

Včerejšího krásného slunného odpoledne jsme se na zahradě Šrámkova domu dočkali dalšího z letošních autorských čtení spojených s prezentací nakladatelství. Tedy, mělo to háček – vlastně o autorské čtení vůbec nešlo.

Začalo se výjimečně přesně včas s úderem páté. Tou dobou už se v publiku naštěstí sešla drtivá většina zájemců, kteří se nechali na zahradu nalákat slibovaným čtením z knihy *Démoni v japonských a českých pověstech*. Sice jsme společně nezabrali ani zdaleka všechny dostupné houpačko-lavičky, ale jako s publikem už se s námi počítat dalo a představovaný autor pan Luffer měl pro koho mluvit. Hned po krátkém úvodu jsme se dozvěděli, že avizovaná náplň programu by byla jen těžko realizovatelná, neboť kniha s uvedeným názvem neexistuje, a že kromě toho se bude místo autorského čtení jednat o přednášku. Tématem však přece jen byla nová kniha přítomného Jana Luffera, ovšem s názvem *Strašidelní chrám v horách* – sbírka japonských lidových povádek a pověstí.

Tedy po „krátkém úvodu“. Ten byl poněkud delší, než jak si já krátký úvod představuji, ale na druhou stranu měla být ona přednáška spojena se zmíněnou prezentací nakladatelství Argo, takže trocha reklamy určitě neuškodila. Dozvěděli jsme se dokonce i pár důležitých informací, ze kterých bych chtěl zdůraznit hlavně jednu – probíraná kniha pana Luffera vyšla v rámci edice „Mýty, povádky a legendy“ zmíněného nakladatelství a právě z této edice si můžete v městské knihovně zakoupit libovolnou z dovezených knih s působivou slevou 30 %. Pokud tedy máte zájem.

Konečně se dostal ke slovu Jan Luffer a započal svůj hodinu trvající výklad na téma rozdílů mezi lidovou slovesností a mytologií evropských (hlavně českých) zemí a Japonska. V úvodu se zabýval nejprve problematikou pověsti samotné. Rozdíl mezi ní a např. pohádkou nám byl demonstrován na prvních dvou ukázkách z knihy, které nám i po zbytek přednášky předčítala paní Kofránková. Hlavním hrdinou těchto dvou příběhů byl horský duch Tengu (pan Luffer jej přirovnal k našemu Krakonošovi), který může v japonských příbězích nabývat podle fantazie vypravěče různých forem – od rudolícího, roztržitého pána až po nespříjemný přízrak, který nemá problém roztrhat lidské tělo a roznést jeho ostatky po údolí.

Mezi touto a další ukázkou z knihy jsem pochopil, že autor má opravdu co říct a že jeho výklad má nepopiratelnou tendenci být poněkud monotonním. Jindy by to nevadilo, ale zrovna po páté odpolední se slunce rozehodlo zasvitit a zahrát naposledy ze všech sil, což možná obojí společně několik diváků odradilo, soudě dle chybějících míst na předních pozicích. Nicméně tématem jsme se brzy přesunuli ještě trochu blíž našim rodným lánum,

když autor začal srovnávat bytosti vyskytující se v obou končinách ať už fyzicky nebo pouze v mýtech (od lišky či jezevce až po vodníka nebo skřítka). Díky tomu vynikly ještě více mnohdy poněkud komické rozdíly mezi slovesností a mentalitou nás a Japonců, takže se ze zahrady ozývaly místy i hlásitý smích. Něco ještě příliš nepřekvapí (jako lišky beroucí na sebe lidskou podobu), ale věděli jste například, že japonský jezevec rád pije kořalku, je to výtržník čistě z přesvědčení a pocestné láká bubnováním na vlastní obrovská varlata?

Argo agituje, autor vyčkává

K též každé zmíněné bytosti jsme se dočkali odpovídajících ukázek z knihy, které byly mimochodem v podání paní Kofránkové velice čisté a srozumitelné, takže ačkoliv povídání byla spousta, nemuseli jsme vlastní fantazii namáhat natolik, aby to odradilo příliš mnoho posluchačů. Jen mě napadlo, jestli autor trochu nepřečeně znalost publika v oblasti japonské kultury a jazyka (dvakrát či třikrát zazněly fráze typu „Určitě znáte“ nebo „Každý ví, že“).

Ve zkratce – přednáška byla delší, bez proměnlivé tendenze a na odpoledním sluníčku trochu vyčerpávající, ale kdo vydržel až do konce, podle mě nelitoval.

Jakub Freywald

Antika do špalku dlátem tesaná

Recenze „Následuj své srdce a zvítězíš!“ je replika, která včera ke konci večerního představení otřásla Solnicí. Budu se jí tedy řídit i při psaní svých dojmů ze zhlédnuté inscenace, kterou předvedli Kuksané Geisslers Hofcomoedianten, údajná známka kvality.

Hra byla v programu uvedena jako „činoherne-komická variace na operní tragédii“, což je divadelní žánr, který mne v divadle doposud nepotkal. Navíc jsem nezaznamenala až do posledního okamžiku změnu programu – ochořelý Jan Nepomucký nejspíš nachladl při koupání

ve Vltavě –, takže jsem skutečně neměla žádná očekávání. Pouze mnou zmítala zvědavost, jak neotřelým způsobem si herci poradí s příběhem zatíženým stigmatem antické mytologie, a proto velice jasně nalinkovaným. Scéna na první pohled neodpovídající místu a době, ve kterých se původní příběh odehrává, ve mně vyvolala jisté obavy, protože se mi upřímně protiví „moderní“ a za každou cenu vtipné a originální jevištní pojetí jakéhokoliv klasického (= zavedeného, starého, osvědčeného, psaného klasikem) tématu. Těžko říct, jestli se režisérovi Petru Haškovi vyplatilo nechat tradiční uchopení díla daleko za zády, faktem ale je, že na dvou židlích zároveň se pohodlně sedět nedá, takže chtěl-li se odpoutat od klasické klasiky, nezbylo mu, než to udělat pořádně.

Upřímně ani nevím, jestli se mi vlastně představení líbilo, nebo spíše ne. Jako divadelní kritik-laik oceňuji řadu dobrých scénických a rekvizitních nápadů (sekera, špalky, kamna...), a i když do jisté míry chápou režisérovu snahu uvést v kontrast „vysokost“ tématu s prostým prostředím řezbářské dílny, domnívám se, že mnohem více by se hodily k úplně jinému divadelnímu představení.

Orestes

Hudební stránka věci je neopomenutelná, protože posunula atmosféru představení do jiné dimenze – od úvodní sborové hry na lahváče po operní pěvecký vý-